

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
2.Bf.385/2013/36. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2014. év október hó 28. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

ítéletet:

Az emberölés bűntettének kísérlete miatt a vádlott ellen indult büntetőügyben a Balassagyarmati Törvényszék 2013. év június hó 4. napján kelt 4.B.227/2012/22. számú ítéletét **megváltoztatja.**

A vádlott cselekményét testi sértés bűntette kísérletének (Btk.164.§ (1) bekezdés, (8) bekezdés I. fordulat) minősíti.

A vádlottal szemben kiszabott mellékbüntetés megnevezése helyesen közügyektől eltiltás.

A vádlott legkorábban a büntetés 2/3-ad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes letartóztatásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámítja.

A másodfokú eljárásban felmerült 124.323,- (egyszázhuszonnégyezer-háromszázhuszonhárom) Ft bűnügyi költséget a vádlott köteles az államnak megfizetni.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A Balassagyarmati Törvényszék a 2013. június 4. napján kelt 4.B.227/2012/22. számú ítéletével a vádlott bűnösségét testi sértés bűntettének kísérletében (Btk.170.§ (1) és (6) bekezdés I. fordulat, 16.§-a) állapította meg. A vádlottat ezért 4 év börtönbüntetésre és a közügyek gyakorlásától 4 év eltiltásra ítélte. A kiszabott szabadságvesztésbe az általa előzetes fogvatartásban töltött időt beszámította és határozott a bűnügyi költség viseléséről.

Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére a büntetés súlyosításért, a vádlott és védője enyhítésért jelentettek be fellebbezést.

A védő perorvoslata írásbeli indokolásában nem értett egyet azzal az ügyészi állásponttal, miszerint a vádlott cselekménye kimerítette az élet elleni bűncselekmény kísérletét. Érvelésében egyetértett az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával. Hivatkozott arra, hogy a vádlott a sérülést okozó pengét úgy fogta, hogy a fogásból csupán 2-3 mm rész állt ki, kis erővel, egy alkalommal használta a pengét, a második sérülés a sértett belemozdulásából keletkezett. Emellett a vádlott szándéka egyértelműen arra irányult, hogy az elromlott kapcsolatukat helyreállítsa és a sértett visszatérjen hozzá. Ezek a körülmények - a védői érvelés szerint - igazolják, hogy a vádlott nem ölési szándékkal cselekedett. A büntetés enyhítését célzó fellebbezés alátámasztására az enyhítő körülmények túlsúlyára hivatkozott, amelyeknek az elsőfokú bíróság nem tulajdonított kellő nyomatékot. Indítványozta az elbíráláskor hatályos Btk. alkalmazásával a kiszabott szabadságvesztés és a közügyektől eltiltás mellékbüntetés enyhítését.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a Bf.1228/2012/7. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta. Álláspontja szerint a mérlegelés útján megállapított tényállás megalapozott, abból okszerűen következik a vádlott bűnössége. Az elsőfokú bíróság azonban helytelen jogi következtetést vont le, amikor a vádlottat emberölés büntettének kísérlete helyett életveszélyt okozó testi sértés büntettének kísérletében mondta ki bűnösnek. A vádlott előzetes kijelentései, az alkalmazott eszköz és a sértett testtájék alapján csak a terhelt ölési szándékára lehet következtetést levonni, a halál bekövetkezését kívánta, annak elmaradása kizárólag a véletlennek volt köszönhető. Indítványozta az elkövetéskor hatályos büntető anyagi jogi szabályok alkalmazásával a cselekmény minősítését a Btk.166.§ (1) bekezdésbe ütköző emberölés büntette kísérletének minősíteni, amely változtatás súlyosabb fő- és mellékbüntetés kiszabását indokolja.

Az ítélet tábla az ügy felülbírálatára tárgyalást tűzött ki, mert a vádlott beszámítási képessége tekintetében a további bizonyítás szükségessége merült fel.

Az elsőfokú eljárásban a törvényszék ebben a körben alapos bizonyítást folytatott, a nyomozás során véleményt adó dr. Tóth Mária igazságügyi elmeorvos- és dr. Kozma Mihály igazságügyi orvosszakértőket, valamint Csáti Szilvia igazságügyi pszichológus szakértőt a tárgyaláson is meghallgatta. A vélemények alapján megalapozottan rögzítette a vádlott személyiségének jellemzőit és beszámítási képessége teljességét.

Ugyanakkor a jelen üggyhöz csatolt korábbi, a Nógrád Megyei Bíróság B.69/2001. számú ügyében ugyancsak sor került a vádlott fenti irányú vizsgálatára. Ennek során a vádlott elmemegfigyelését követően a 2000. október 4. napján kelt igazságügyi elmeszakértői vélemény azt állapította meg, hogy a vádlott a gyengeelméjűség (debilitás) alsó zónájában teljesít, az indulati élet szélsőséges reakcióival jellemezett személyiségzavara van, mely kóros elmeállapotok miatt beszámítási képessége enyhe mértékben korlátozott.

Ezekre az adatokra figyelemmel az ítélőtábla elrendelte az igazságügyi elmeorvosszakértői vélemény kiegészítését.

A korábban eljárás és kiegészítésre felkért dr. Tóth Mária igazságügyi pszichiátriai szakértő és dr. Kozma Mihály igazságügyi orvosszakértő a 2014. augusztus 11. napján kelt kiegészítő véleményükben a vádlott személyes vizsgálata és a korábbi vélemények alapján megállapították, hogy a vádlott elmebetegségben, tudatzavarban, gyengeelméjűségben, szellemi leépülésben sem jelenleg, sem a terhére rótt cselekmény idején nem szenvedett. A kiegészítő vélemény szerint a vádlott értelmi teljesítő képessége (határeseti intellektus) alacsonyabb szintű moralitással párosulva sem képezi alapját a terhére rótt cselekmény szempontjából a beszámítási képesség korlátozásának, vagy kizárásának és személyiségzavara sem értékelhető beszámítási képessége korlátozásaként. A kiegészítő vélemény utalt arra, hogy a vádlott viselkedésében az aktuális érdekeinek megfelelően kitűnt a nagyfokú butaság színlelése, valamint a felelősségelhárító viszonyulás. Hivatkozott továbbá arra, hogy a vádlott 2011. szeptember 16-án letett vizsgát követően B kategóriás gépjárművezetői engedélyt szerzett, amely az értelmi fogyatékosnál magasabb értelmi teljesítő képességét támasztja alá. Végül soron a korábbi, a 2012. július 28-án kelt igazságügyi pszichiátriai szakértői lelet és véleményükben foglaltakat változatlan formában fenntartották.

A másodfokú tárgyaláson a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség az átiratban foglaltak szerinti tartalommal és indokok mentén szólalt fel. Az írásbeli indítványt a cselekmény emberölés büntetnének kísérletekénti minősítése, a fő- és mellékbüntetés súlyosítása iránt fenntartotta, azonban az átirattól eltérően az elbíráláskor hatályos Btk. alkalmazását indítványozta. Erre figyelemmel a cselekmény minősítését a Btk.160.§ (1) bekezdésébe ütköző emberölés büntetnének a Btk.10.§-a szerinti kísérletében kérte megállapítani azzal, hogy a minősítés megváltoztatása esetén az elsőfokú bíróság által kiszabott 4 év börtönbüntetés és 4 év közügyektől eltiltás törvénysértően enyhe, annak a súlyosítása indokolt.

A védő felszólalásában az ügyészi indítvány elutasítását kérte. A tényállást irányadónak tekintve egyetértett a cselekmény életveszélyt okozó testi sértés büntetnének kísérletekénti minősítésével. Hangsúlyozta, hogy a korábbi fenyegetések nem bírtak valós tartalommal, a vádlott azt próbálta mintegy kizsarolni, hogy a sértett visszatérjen hozzá. A büntetés enyhítését a vádlott igen gyenge értelmi képessége, gyenge moralitása és nehéz szociális helyzete miatt látta indokoltnak.

A vádlott az utolsó szó jogán kijelentette, hogy nem akarta megölni az élettársát, csak vissza akarta őt kapni.

A fellebbezések nem alaposak.

A Fővárosi Ítélőtábla kétirányú fellebbezések folytán bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárását.

Miután a másodfokú eljárásban az előzőekben jelzett bizonyítás vált szükségessé, az ítéltábla nyilvános ülés helyett tárgyalást tartott.

A felülbírálat során megállapította, hogy a Balassagyarmati Törvényszék a perrendi szabályok megtartásával ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett. A széleskörű bizonyítás lefolytatásával szerzett bizonyítékok értékelése megfelel az iratok tartalmának, a törvényszék logikai hibát sem vétett.

A másodfokú eljárásban felvett bizonyítás -ahogyan azt az ítéltábla a fentiekben már ismertette -, az elsőfokú bizonyítás eredményét megerősítette, ennek folytán a személyi körülmények - beszámítási képesség - körében nem igényelte a tényállás módosítását.

A mérlegelés útján megállapított tényállás - amelyet a perorvoslatok sem támadtak - csupán egy kérdésben szorult helyesbítésre az iratok tartalma szerint a Be.352.§ (1) bekezdés a./ pontja alapján.

Az ítéltábla a tényállásból kirekesztette az ítélet 2. oldal utolsó mondatát, mely szerint „A megvágás pillanatában a borotvapengét úgy fogta, hogy annak éle a jobb kezéből csupán egy-két milliméternyire állt ki.” Továbbá a 4. oldal 4. bekezdésből „az hogy a vádlott a zsilétpengét úgy fogta, hogy a fogásból csupán 1-2 mm állt ki”.

A fenti ténybeli megállapításnak nincs alapja, a tanúk erre nem tudtak nyilatkozni. Az igazságügyi orvosszakértői vélemény is csupán a súlyosabb sérülés elmaradásának egyik lehetséges okaként jelölte meg, hogy az ujjak közé fogott pengéből csak néhány mm pengeresz állhatott ki. Ugyanakkor az orvosszakértő a tárgyaláson kijelentette, hogy a penge megfogásának és alkalmazásának módjára nem tud nyilatkozni.

A tényállásból kirekesztett, az ítélet indokolásában a 8. oldal első bekezdésével - 2-3 mm említésével - némi ellentétet is tartalmazó szövegrészek tehát megalapozatlanok, azok kirekesztése indokolt, ez azonban a cselekmény ténybeli és jogi megítélését nem érintette.

A fenti helyesbítéssel a tényállás megalapozott, így az irányadó volt a felülbírálat során.

Az irányadó tényállásból a törvényszék okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére, cselekményének minősítése során azonban részben tévedett.

Az ítéltábla elsődlegesen a Be.2.§-a szerint azt vizsgálta, hogy az elkövetéskor, vagy az elbíráláskor hatályos büntető anyagi jogi szabályok-e a kedvezőbbek a vádlott számára. A rendelkezések egybevetése során az elbíráláskori szabályokat - a feltételes szabadságra bocsáthatóság körében - előnyösebbnek találta, ezért azt alkalmazta. Ennek következtében az elsőfokú bíróság ítéletét a Be.372.§ (1) bekezdése alapján megváltoztatta a következők szerint.

vádlott nevévadlott magatartásának jogi minősítése során az elsőfokú bíróság nem tévedett, amikor cselekményét életveszélyt okozó testi sértés büntettének kísérleteként és nem a vád szerinti emberölés büntettének kísérleteként értékelte.

Az ítélet tábla nem osztotta a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség álláspontját, amely szerint a vádlott kijelentései, az alkalmazott eszköz és a sértett testtájék alapján a vádlott ölési szándékára lehet következtetést levonni, amelynek bekövetkezését kívánta, a halálos eredmény elmaradása kizárólag a véletlennek volt köszönhető.

Kétségtelen, hogy a vádlott megelőzőleg megöléssel, nyakának elvágásával többször- aznap délelőtt is - megfenyegette az élettársát. Zsilettpengével a nyak támadása ugyancsak élet elleni szándék fennállására utalhat. Ugyanakkor az ítélet tábla álláspontja szerint ezek a tényadatok nem értékelhetőek mechanikusan, az egyéb körülmények figyelembevétele nem mellőzhető a tudattartalom megítélése során.

Az irányadó tényállás szerint a vádlott egyik kezével megragadta a sértett haját, a fejét hátrahúzta, másik kezével mellkasánál átfogta, majd a borotvapengével a sértett nyakának jobb oldalát kisebb erővel megvágta. Ennek következtében a sértett nyakán 15 mm hosszú hámkarcolás sérülés keletkezett, a sértett a fogásból kiszabadította magát, amely a felületes hám-sérülés kettős lefutását eredményezte.

A vádlott tehát annak ellenére, hogy lefogva tartotta a sértettet, nyaka a haj hátrahúzása folytán szabad és védtelen volt, az élet kioltására is megfelelő zsilettpengével csak kis erőt alkalmazva felületes metszést ejtett élettársa nyakán. A vádlottat a sértettel így kialakított testhelyzetben semmi nem akadályozta, hogy nagyobb erővel mélyebb vágást ejtsen élettársa nyakán, a javára mutató helyzetben mégsem okozott súlyos sérülést. Az ilyen körülmények között véghezvitt felületes hámkarcolás arra utal, hogy előzetes kijelentéseinek tartalma eltért a tényleges szándékától. Az ügyészi állásponttal szemben jelentősége van az alkalmazott erő kisebb voltának is, hiszen az a lefogott sértett nyakának mélyebb sértése elmaradásában komoly szerepet játszott. Mindezek alapján az ítélet tábla egyetértett a törvényszék jogi álláspontjával, amely szerint a vádlott a sértettel megszakadt kapcsolatának helyreállítására törekedett, amely utóbb be is következett, fenyegető kijelentései ellenére nem állt szándékában a sértett megölése.

A vádlott magatartása testi sérülés okozására irányult, de a végrehajtás eszközéből és módjából következően számítania kellett a komolyabb, akár életveszélyes sérülés bekövetkezésére is. Ennek megtörténte számára kiszámíthatatlan volt, elmaradása a szerencsés véletlennek, illetve a sértett elfutásának tudható be.

Az előzőek szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a vádlott a tényállásban írt cselekménye során testi sérülés okozására irányuló egyenes szándékkal cselekedett. Téves azonban az a további okfejtése, miszerint az eredmény tekintetében a Btk.14.§ I. fordulata szerinti tudatos gondatlanság terheli.

Az adott esetben az eredmény nem következett be, kísérlet esetében (Btk.10.§ (1) bekezdés) a gondatlan elkövetés, mint eredmény nem kerülhet szóba, vegyes bűnösségnél a kísérlet kizárt. Kizárólag az eredmény bekövetkezése esetében jöhet szóba, hogy azért az elkövetőt csupán gondatlanság terheli, ezáltal jön létre a vegyes bűnösség.

A Fővárosi Ítéltábla ezért a testi sértésre irányuló egyenes, az életveszélyes eredményre eshetőleges szándék fennállását állapította meg. A vádlott cselekményét a Btk.164.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (8) bekezdés I. fordulata szerint minősülő életveszélyt okozó testi sértés büntetéként kísérleteként (Btk.10.§ (1) bekezdés) minősítette.

A törvényszék a büntetés kiszabása során nagyrészt helyesen vette számba a súlyosító és enyhítő körülményeket.

Az ítéltábla azonban az élet és testi épség elleni bűncselekmények országos és helyi gyakoriságát, mint súlyosító körülményt mellőzte. Azon túlmenően, hogy az adott esetben az élet elleni bűncselekményre utalás nem helytálló, nincs adat arra és nem is köztudomású, hogy a hasonló cselekmények akár országosan, akár helyileg, Magyarégen elszaporodtak volna.

Az enyhítő körülmények között az eredmény tekintetében fennálló gondatlanság sem értékelhető, hiszen az eredmény nem következett be, a gondatlanság felvetése pedig a korábbi indokolás szerint tévesen történt.

Figyelemmel a bűncselekmény tárgyi súlyára és a bűnösségi körülményekre, az ítéltábla arányosnak találta az elsőfokú bíróság által kiszabott fő- és mellékbüntetést.

A szabadságvesztés végrehajtási fokozata a Btk.37.§ (2) bekezdés a./ pontja szerint börtön, a közügyektől eltiltás mellékbüntetés a Btk.61-62.§-ain alapszik. Utóbbi mellékbüntetés megnevezését a „közügyek gyakorlásától” helyett közügyektől eltiltásra helyesbítette az ítéltábla.

A vádlott a Btk.38.§ (2) bekezdés a./ pontja alapján legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének letöltését követő napon feltételes szabadságra bocsátható.

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet egyéb törvényes rendelkezéseit a Be.371.§ (1) bekezdése értelmében helybenhagyta.

A vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a másodfokú ítélet meghozataláig előzetes fogvatartásban töltött idő szabadságvesztésbe történt beszámítása a Btk.92.§ (1) és (2) bekezdésén alapul.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viseléséről az ítéltábla a Be.381.§ (1) bekezdése értelmében határozott.

Budapest, 2014. év október hó 28. napján

. Lassó Gábor sk.
a tanács elnöke

Dr. Révész Tamásné sk.
előadó bíró

Dr. Fatalin Judit sk.
bíró

A Balassagyarmati Törvényszék 4.B.227/2012/22. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2.Bf.385/2013/36. számú ítéletében foglalt változtatással 2014. október 28. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált!

Budapest, 2014. év október hó 28. napján

Dr. Lassó Gábor sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Hornyákné Sléder Ágnes
tisztviselő